

Янковська О. Ю.,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент,
помічниця ректора з гендерних питань
Національної академії внутрішніх справ
Лук'янець-Шахова В. С.

НЕЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖІНОК ВІЙСЬКОВОЮ ФОРМОЮ ЯК ПОРУШЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Гендерна рівність у Збройних Силах України як складова гендерної політики держави є діяльністю органів військового управління, що регулює процеси розвитку соціальної взаємодії військовослужбовців чоловіків та жінок у війську, вдосконалення та розвиток їх соціальних статусів і відносин із врахуванням армійських культурних традицій і стереотипів.

Питання дотримання гендерної рівності особливо актуальне в секторі безпеки та оборони держави, адже за останні роки становище жінки у лавах Збройних Сил України зазнав значних змін. Окупація Кримського півострову, проведення антитерористичної операції на сході України, повномасштабне вторгнення РФ на територію України, беззаперечно вплинули на структуру соціуму, зокрема на руйнацію стереотипних уявлень щодо соціальних ролей.

На даний час, жінка-військовослужбовець стало для суспільства радше нормою, ніж винятком. За даними Головного управління персоналу Генерального штабу Збройних Сил України нині у війську проходить службу 57 тисяч військовослужбовців. Для порівняння, на початку 2022 року їх налічувалось 24 897, у 2017 році – понад 23 тисячі, а у 2008 році їх було всього 1800. Утім, жінкам досі видають чоловічу форму й чоловічу спідню білизну, також їм бракує взуття меншого розміру та бронжилетів з урахуванням анатомічних особливостей фігури.

Відповідно до Наказу Міністерства оборони України № 606 від 20.11.2017 року «Про затвердження Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та ліцеїстами військових ліцеїв» затверджено форму одягу

військовослужбовців, в якому також окремо вказано форму для жінок, але, на жаль, даний наказ виконується формально [1]. Оскільки, відшивання жіночого одягу не відбувається з урахуванням анатомічних особливостей фігури та жіночих розмірів, а в реальності все робиться за однаковими замірами.

Проблема в тому, що чоловічі фасони та розміри одягу не відповідають жіночим. Наприклад, штани можуть добре сидіти у стегнах, але будуть завеликі у талії та задовгі по довжині, у кітель – задовгі рукави, плече може спускатися майже до ліктя. Жінкам доводиться перешивати форму або носити її за допомогою булавок та тактичних ременів, але це не є зручно та функціонально. Зі слів жінок-військових, вони вимушені самостійно закуповувати собі форму, спідню білизну, взуття, бронежилети та плитоноски.

З початком повномасштабного вторгнення РФ, питання забезпечення формою військовослужбовців набуло чималого значення у суспільстві. Була створена робоча група, до якої увійшли представники профільного департаменту Міністерства оборони України, уповноважена президентка України з питань безбар'єрності Тетяна Ломакіна та дві волонтерські ініціативи, почала процес створення форми з опитування жінок-військових щодо того, якою має бути комфортна для них форма, та аналізу типів жіночих фігур. Одночасно з цим, представники групи вивчали досвід інших країн, у арміях яких вже впроваджена військова форма для жінок [2].

Під час роботи вищевказаної групи були з'ясовані деякі вимоги щодо форми: штани, в зоні талії мають бути не лише на резинках, а й на фіксаторах на липучках, які дозволять регулювати ширину поясу; шви у деяких місцях мають бути зигзагоподібною прострочкою, а в деяких подвійним швом; кітель має бути коротшим, меншим у плечах і звуженим знизу, аби зайва тканина не збиралась у складки під бронежилетом; на рукавах кітеля також мають бути фіксатори на липучках, але щоб вони були пришиті таким чином, щоб можна було зафіксувати і на вузькому зап'ясті.

Наразі, тестування у польових умовах проходять вже два прототипи форми і далі робоча група чекає відгуків від жінок-військовослужбовців, які тестують форму в умовах виконання бойових завдань. «Якщо процес тестування пройде успішно і ми отримаємо багато позитивних відгуків, далі буде етап затвердження самого лекала. Щойно ми доопрацюємо ці лекала, ми передамо їх до міністерства оборони. Далі вже буде

ухвалюватися рішення про те, чи можна адаптувати існуючу чоловічу уніформу під жіночу антропометрію з урахуванням різних фіксаторів, пом'якшувачів і так далі, чи буде розроблена польова форма безпосередньо жіноча», – засновниця волонтерської організації «Arm Women Now» Ірина Никорак [2].

Отже, можемо зробити висновок, що питання забезпечення жінок військовою формою є досить актуальним та значним і потребує вирішення в найкоротший термін. На нашу думку, розробка даної форми буде дуже сильним показником поваги до жінок, які взяли на себе відповідальність нести службу в Збройних Силах України.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та ліцеїстами військових ліцеїв : Наказ М-ва оборони України від 20.11.2017 р. № 606 : станом на 22 груд. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1502-17#Text>.

2. Жіноча військова форма ЗСУ: коли і якою вона буде. DW. URL: <https://www.dw.com/uk/zhinocha-forma-zsu-koly-i-yakym-bude-odiah-dlia-soldatok/a-62648504>.